

Identifiquen i analitzen l'estat d'una desena de camins tradicionals que unien l'Alt Urgell i Andorra

L'objectiu de la recerca és fer divulgació sobre l'existència i ús d'aquests passos històrics de caire transfronterer

Redacció

Estudiar com era la mobilitat de la població que vivia en pobles propers a la frontera entre el Principat i Andorra durant els segles XVIII i XIX i fins a la segona meitat del XX, quan l'èxode rural va comportar l'abandonament d'una part important d'aquestes terres. Aquest és un dels objectius de la recerca que duen a terme el geògraf i regidor de Cultura i Esports de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell, Carlos Guàrdia, que ha identificat prop d'una desena de passos a partir de mapes

cartogràfics i altres documents històrics. A més, ha fet un treball de camp per comprovar en quin estat es troben i si hi ha elements originals que se'n conserven. La idea és analitzar tot plegat amb la voluntat de donar-ho a conèixer i fer valdre la seva importància.

L'estudi se centra en una part del municipi de les **Valls de Valira** (Alt Urgell), concretament la que queda al marge dret del riu que dona nom al terme i on es troben nuclis com ara Argolell, Arduix, Civís o Os de Civís. La idea és d'identificar la xarxa de camins públics del sector que ara es troba integrat al parc natural de l'Alt Pirineu, tant amb cartografia com amb documentació cadastral, fotogramètrica o historiogràfica, segons ha explicat Guàrdia en declaracions a l'ACN.

El geògraf ha pogut constatar com els diversos passos que ha analitzat presenten estats de conservació molt diferents, fins i tot entre diversos trams d'un mateix sender. Així, detalla que mentre alguns continuen habilitats i estan senyalitzats, altres han quedat abandonats i, en alguns casos, tancats amb un cartell de "camí particular". Tot i això, el també tècnic de desenvolupament rural de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran (IDAPA) indica que la finalitat de la recerca és purament divulgativa i que, per tant, no se cerca de recuperar tots els antics camins.

Guàrdia assenyala que la mobilitat de les persones que, històricament, vivien en aquestes poblacions era molt alta i que els camins tradicionals es feien servir per anar al poble o la vall del costat, al bosc, al cementiri o, fins i tot, de festa major. Sobre això, assegura que hi havia una xarxa molt complexa i diversa que, amb l'abandonament d'aquestes terres, ha anat quedant "fossilitzada i molt fragmentada". La mecanització del món rural i l'aparició dels cotxes també han estat factors que han jugat en contra de la seva conservació.

Un dels camins que compta amb una part senyalitzada i ben conservada i que, a més, suposa tot un atractiu pels excursionistes, és el que connecta la vall del Segre amb el nucli d'Anserall. Una de les

referències que ha trobat el geògraf sobre aquest pas té més de tres-cents anys, concretament en un mapa militar francès que data entre els anys 1718-19. A més, cal tenir en compte que el tram forma part del GR7, el primer sender de gran recorregut que es marca a tota la península Ibèrica cap als anys setanta.

En aquest camí, a més, s'hi poden veure les restes de l'antiga església romànica de Sant Esteve del Pont, temple que formava part d'un petit nucli que avui dia ha desaparegut i que estava vinculat a un pont que travessava el riu Valira en aquest punt, unint els camins que anaven cap a la Seu d'Urgell i Castellciutat. Així ho explica a l'ACN l'historiador i tècnic de Patrimoni Cultural del Consell Comarcal de l'Alt Urgell, **Carles Gascón**, que indica també que al voltant de l'actual carretera cap a Andorra es troben diversos elements, com ara búnquers de l'antiga línia P o restes de fortificacions, entre d'altres.

Cal tenir en compte que, des del punt de vista històric, els camins de la vall d'Andorra han tingut una gran importància en la travessa del Pirineu. Així, les hipòtesis més recents plantegen que la mateixa existència del bisbat d'Urgell podria respondre a la necessitat d'organitzar aquest espai de trànsit en un moment de conflicte entre francs i visigots, al segle VI. A més, durant l'edat mitjana aquests passos van tenir un nou paper en el context dels interessos estratègics dels comtes de Foix que, un cop van esdevenir vescomtes de Castellbò, es van interessar en el seu control.